

Tandori Dezső

KVÁRTÉLY „GYUFALÁNG”

Tér sík képvázlat

1

EGY SZÁL GYUFALÁNG

Egy kis gyufafejben mekkora láng,
el sem hitt fényesség van!
S nem attól ez, hogy a szélbe haránt
tartod, minden mód óvtan.

Egy kis gyufalángnak is így megörül
- mid is? - neve nincs! Van egy szál
gyufaláng - mi is? Épp csak körül-
vesz, s veled-egy-szálként elszáll.

2

EGYSZERŰEN EL

Egyszerűen: elaludnék,
ha az olyan egyszerű
lenne! 16-17
óra komor, fekvő derű,

bár olykor, persze, felébreszt
a mit-tudom-én-kicsoda,
vágyképzeteket ébreszt,
de nincs már semmi csoda.

Nincs végig. Jó, de „végig”:
a napot se! Alhatom
este héttől, de miért is?
Mitől? Mibe? Nem tudom.

3

„MORE”

A SZÍVBAJT HOZZA RÁD!
 - Az angliai „More”
 cigaretta dobozán ez állt.
 Nézegettem. „A mór...”

A „Never More”. Soha már.
 Soha már? Soha többé mór! Jó,
 hogy kötelem s vágy lejár;
 igaz, a „More” se olcsó.

4

USZADÉK

Szerek maradék hatása:
 mint partra vert uszadék;
 borostyánkavicsra vadászva
 járhatsz, ha olyan a vidék.

Vagy mit tudom én. Az ágyam
 szélén ülök, a parton,
 egy szállodaszobában.
 Locs-pocs... mi e víz? Elalszom.

5

„NEM SZERETEM, HA MEGINDÍTANAK...”

„Remegek a szív sérelmé-
 ért, valami erőltetett
 dologért, inkább végképp
 mozdulatlan leszek...”

Egy skót költő. Graham Greene
 idézi. A múlt időkből
 legalább maradt ennyim.
 Nem túl hevesen előtör,

letör. A kötelesség-
 fogalmak! (Még ez is ő,
 a skót. Valami helyem még
 marad. E dologgal: elő!)

Iszonyú elgondolni, még
hány órát kell ma ébren
tölteni, kötelesség-hova-szét-
járnai, gyötrődve, idétlen,

ami álmon oly egy, s oly egyremegy,
locs-pocs víz. Visszaalszom.
Gyomor, szív, hát ezért remegj.
„Mint erdőben a vadnyom...”

6

SZÖRNYŰ, BABITS!

Szörnyű elmenni Délre,
szörnyű elmenni Keletre,
jobb még-reggel-helyébe
ráébredni deledre.

Szörnyű elmenni Nyugatnak,
s bocsáss meg, Csillag Észak!
Téged félig kihagylak;
és szörnyű minden évszak.

S hogy szörnyülködész, az épp a
legszörnyűbb, mert - te vagy!
Mert vagy. Osztas maradéka,
két nulla, a szív meg az agy,

hogyan csak töltöd, guberáló,
mind, imádott vagy utált
kacatokkal - kiváló
vágyakkal legkivált.

Lekéséssel, sietéssel,
kapkodással a lomha
sokkal, mohó kevéssel,
mintha a zsák se volna,

feltja se. Foltozod,
amit zsákolni akarnál,
eltöröd alkarod,
mert valamit így kicsikartál,

vagy kicsikartak belőled.
Mennyi szív- s agycsikarás,
képzetérgörcs. Előleg
fúlások. Kívántatás.

Ó, mind e megkívántak!
Hullnak nullás nyiladékon.
És mint akit kihánytak,
olyan leszel, ragadékony.

Hamar tovaszikkadó placcs
járdán vagy faltövön.
Késő? Óvom magam. Óvlak.
Ha jöhet, jön már, ami jön.

7

„GITTEK VAGYUNK!”

Ha rángatom,
ha rángatom, ha ló jön, „Drága Tom”
én nem tudom,
nem álmodom,
ébrednem végképp nem adom.

8

MAJD „HAZA”, A LÉGBEN

Elrontottam az „itt 15
nap” nyerősorozatomat,
és nem is az, hogy ez „szíven ütött”,
„valami elszakadt”:

de egy nagy-kvótás ló, Raased
megmenthetett volna. Lekéstem.
Siker - nincs. De mi az, ami rászéd,
ha sietős vagy, ha tétlen?

Ha hideg a szíved, az, például?
Bár minden olyan nagy ügyed?
Baudelaire felhőire bámult
- mid? mikor? Ég veled?!

„HAZA”, A FÖLDÖN

Nem vigasztal kenyér és bor,
sültkrumpli, nyérés, cigaretta,
vesztés, kevés-vagy-sok-a-jóból,
mert nincs szükség vigaszra.

Ellene tennél? Nincs szükség
sem mire se, ha oly *szükség* van,
hogy el nem emészti részegség,
s nem emészti meg az se, mi józan.

9

OLY VILÁGOSSÁG (VILÁGOS, SÖTÉT: EGYSZERRE LÉP)

Oly világosság szállt rám,
hogy ezt is mintha látnám,
pedig az lehetetlen,
nem ér el semmi kegyet sem.
Ha úgy akarom, kegyetlen.

Semmi se legyen eztán,
és nem úgy, mintha akarnám,
a Totyi verebem,
csak ő legyen velem,
csak ő nekem.

Beszélgetni ne kelljen,
ne legyen test és szellem,
következzék befejezés,
ha Totyi-se-lesz-annyi-kevés
se, legyen a megérkezés.

Valóban elfeledjen,
aki nem feled, az sem
szegüljön szembe ezzel.
A Totyi verebemmel
halálíg egyebem sem kell.

És befejeztem ezennel.
Ne tisztítsanak a szennyel.
A szenny én lehetek,

ha bármi eleget
teszek akárkinek.

Aki szeret, innét elhagy,
ha nevem mondja: „Nem vagy”,
teszi hozzá, így nyomban
segít eltűnni e nyomban.
Szégyen, hogy bármi voltam.

Csak anyagi kérdések,
melyek innen mérkőznek
halálom idejével.
Csak Totyi a kivétel.
Hozzá még tíz év kell.

Oly világosság szállt rám
egyszál-gyufa túl nagy lángján,
hogy magammá-beestem,
vagy magam összeszedtem,
s igazi valóm kifedtem.

Hogy igazi valóm: nincs,
csak fordulatok, csak szókincs,
s ez hitványság, és egyéb veréb
most már elég, és lényegét
nem keresi, ki eleget élt.

London, 1998. febr. 13.